สนค. แนะแนวทางลดต้นทุน เพิ่มรายได้เกษตรกรไทย

นายพูนพงษ์ นัยนาภากรณ์ ผู้อำนวยการสำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า (สนค.) กระทรวงพาณิชย์ เปิดเผยถึงแนวทางการสนับสนุนและส่งเสริมให้เกษตรกรไทยสามารถลดต้นทุนการผลิตและมีรายได้เพิ่มขึ้น

นายพูนพงษ์ กล่าวว่า เกษตรกรไทยกำลังเผชิญปัญหารายจ่ายสวนทางกับรายรับ โดยเกิดจากการผลิตมีต้นทุนสูง ขณะที่ผลผลิตมีราคาไม่แน่นอน ส่งผลกระทบต่อรายได้ของเกษตรกร การแก้ไขปัญหาดังกล่าว ในระยะสั้นจำเป็นต้องหามาตรการรองรับเร่งด่วน อาทิ การควบคุมราคาสินค้า และการหาตลาดรองรับเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่เกษตรกร ส่วนในระยะยาว ซึ่งจะส่งผลต่อความยั่งยืนของรายได้เกษตรกร จำต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการผลิตให้เหมาะสม ทั้งการเพิ่มผลผลิตต่อพื้นที่ การนำเทคโนโลยีและนวัตกรรมมาใช้ การปรับปรุงพันธุ์ การบริหารจัดการน้ำ รวมถึงการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรกรรม หรือโซนนิ่ง (Zoning)

การโซนนิ่งเป็นการปรับโครงสร้างการผลิต เพื่อให้เกษตรกรเปลี่ยนไปปลูกพืชเกษตรที่เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ทั้งนี้ ข้อมูลจากระบบแผนที่เกษตรเพื่อการบริหารจัดการเชิงรุก (Agri-Map) ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ มีการจัดชั้นความเหมาะสมของที่ดินสำหรับเพาะปลูก ซึ่งพบว่าประเทศไทยปลูกพืชเกษตรหลายชนิดในพื้นที่ไม่เหมาะสม เช่น

ข้าว มีพื้นที่ปลูกทั่วประเทศประมาณ 66.3 ล้านไร่ โดยมีการปลูกในพื้นที่เหมาะสมน้อยจนถึงไม่เหมาะสม อยู่ที่ร้อยละ 36.9 ของพื้นที่ปลูกข้าวทั้งหมด จังหวัดที่พื้นที่ไม่เหมาะสมมากที่สุด อาทิ อุบลราชธานี สกลนคร และร้อยเอ็ด จังหวัดที่พื้นที่เหมาะสมมากที่สุด อาทิ นครสวรรค์ พิจิตร และพิษณุโลก

มันสำปะหลัง มีพื้นที่ปลูกทั่วประเทศประมาณ 13.0 ล้านไร่ โดยมีการปลูกในพื้นที่เหมาะสมน้อยจนถึงไม่เหมาะสม อยู่ที่ร้อยละ 40.2 ของพื้นที่ปลูกมันสำปะหลังทั้งหมด จังหวัดที่พื้นที่ไม่เหมาะสมมากที่สุด อาทิ อุบลราชธานี สุรินทร์ และชัยภูมิ จังหวัดที่พื้นที่เหมาะสมมากที่สุด อาทิ กำแพงเพชร พิษณุโลก และอุตรดิตถ์

ปาล์มน้ำมัน มีพื้นที่ปลูกทั่วประเทศประมาณ 5.1 ล้านไร่ โดยมีการปลูกในพื้นที่เหมาะสมน้อยจนถึงไม่เหมาะสม อยู่ที่ร้อยละ 37.6 ของพื้นที่ปลูกปาล์มน้ำมันทั้งหมด จังหวัดที่พื้นที่ไม่เหมาะสมมากที่สุด อาทิ ชลบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และชุมพร จังหวัดที่พื้นที่เหมาะสมมากที่สุด อาทิ กระบี่ นครศรีธรรมราช และสุราษฎร์ธานี

ข้าวโพด มีพื้นที่ปลูกทั่วประเทศประมาณ 3.8 ล้านไร่ โดยมีการปลูกในพื้นที่เหมาะสมน้อยจนถึงไม่เหมาะสม อยู่ที่ร้อยละ 47.9 ของพื้นที่ปลูกข้าวโพดทั้งหมด จังหวัดที่พื้นที่ไม่เหมาะสมมากที่สุด อาทิ เพชรบูรณ์ เชียงราย และน่าน จังหวัดที่พื้นที่เหมาะสมมากที่สุด อาทิ สระแก้ว สมุทรสาคร และอุบลราชธานี

มะพร้าว มีพื้นที่ปลูกทั่วประเทศประมาณ 1.5 ล้านไร่ โดยมีการปลูกในพื้นที่เหมาะสมน้อยจนถึงไม่เหมาะสม อยู่ที่ร้อยละ 15.4 ของพื้นที่ปลูกมะพร้าวทั้งหมด จังหวัดที่พื้นที่ไม่เหมาะสมมากที่สุด อาทิ สุราษฎร์ธานี ชุมพร และตราด จังหวัดที่พื้นที่เหมาะสมมากที่สุด อาทิ ราชบุรี สมุทรสงคราม และสมุทรสาคร

ดังนั้น ประเทศไทยมีการปลูกพืชเกษตรในพื้นที่ไม่เหมาะสมเป็นจำนวนมาก การให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการพื้นที่เกษตรจึงเป็นปัจจัยสำคัญของการลดต้นทุนแก่เกษตรกร โดยเฉพาะพื้นที่ปลูกข้าวและพืชเศรษฐกิจอื่น ๆ ให้เกิดการปรับเปลี่ยนไปสู่การผลิตที่มีความเหมาะสม และมีประสิทธิภาพอย่างยั่งยืน โดยบูรณาการข้อมูลด้านการตลาดและการเกษตรจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสามารถนำไปใช้วางแผนการผลิตสินค้าเกษตรในพื้นที่ให้สอดคล้องกับสภาพภูมิประเทศและภูมิอากาศ

นายพูนพงษ์ กล่าวทิ้งท้ายว่า การปลูกพืชทดแทนต้องคำนึงถึงความต้องการตลาดด้วย เพื่อป้องกันปัญหาปริมาณผลผลิตล้นหรือขาดตลาด ซึ่งจะส่งผลต่อราคาสินค้าเกษตรและรายได้เกษตรกร ทั้งนี้ ในช่วงของการเปลี่ยนผ่านไปสู่การปลูกพืชที่เหมาะสมกับพื้นที่และความต้องการของตลาด จะเป็นช่วงที่เกษตรกรอาจขาดรายได้หรือรายได้ไม่เพียงพอ ภาครัฐจำเป็นต้องบูรณาการการทำงานร่วมกันเพื่อช่วยเหลือเกษตรกร อาทิ การสนับสนุนต้นพันธุ์ การช่วยเหลือค่าปัจจัยการผลิต และการบริหารจัดการ รวมทั้ง ควรเร่งสร้างความเข้าใจให้กับเกษตรกรถึงประโยชน์ของการปรับเปลี่ยนการผลิตพืชเกษตรให้เหมาะสมกับพื้นที่ เพื่อยกระดับศักยภาพในการผลิตและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของสินค้าเกษตรไทย อันจะนำไปสู่การเพิ่มรายได้ให้กับเกษตรกรได้อย่างยั่งยืน

สำนักงานนโยบายและยุทธศาสตร์การค้า

12 มีนาคม 2568